

Škola: Základná škola Pionierska 2, Brezno
Okres: Brezno
Kraj: Banskobystrický

BIOLOGICKÁ OLYMPIÁDA

36. ročník. Školský rok: 2001/02

Kategória: D

Správa

Pozorovanie nemeckého špica

Autorka: Miroslava ZIBUROVÁ

Miesto a dátum referovania: Brezno, 16. apríl 2002

ÚVOD

Ľudia chovali psov už v minulosti od Grónska až po Austráliu. Pes bol odpradáva najoddanejší a najvernejší priateľ človeka. Aj v súčasnosti veľa ľudí vlastní štvornohé zvieračko nazývané pes. Pritom však väčšina z ľudí, ktorí toto zvieračko vlastní nevedia čo sa v nich skrýva. Možno je ich pes nadaný stopár alebo poľovnícky pes, ale väčšina z nich sú dobrí spoločníci a strážne psy. Vždy som chcela mať doma veľkého psa, ale zistila som, že aj malý psík dokáže byť užitočný a dobrým spoločníkom. Keď som Sisu doniesla domov, spočiatku ju všetci odmietali, ale neskôr si ju obľúbila celá rodina. V ten deň sa zmenil celý náš život od základov. Nič nebolo také ako predtým ...

CIEĽ PROJEKTU

Cieľom môjho projektu je pozorovanie psa – nemeckého špica. V pozorovaní sa zameriavam na jej stavbu, hygienu, návštevu u zverolekára, jeho správanie sa. Vo svojej práci opisujem celé obdobie, od doby, kedy som ho dostala po súčasnosť, jeho správanie v spoločnosti. Ďalej sledujem vplyv chovania psa na spoločnosť, čo dokumentujem malou anketou, ktorú som urobila.

METODIKA PRÁCE

1. Pozorovala som fenku nemeckého špica.
2. Pomohla som si prácou s odbornou literatúrou.
3. Poradila som sa s učiteľom prírodopisu p. Návoyom.
4. Využila som svoje poznatky z chovu tohto plemena.
5. Poster som zhotovovala podľa života môjho psa.
6. Pripravovala som otázky na anketu.
7. Zozbierala som vyplnené anketové lístky a vyhodnotila som ich.
8. V mojom projekte som použila metódy pozorovania, opisu, rozprávania, zhromažďovania skúseností.

VLASTNÉ POZOROVANIE

Na začiatku by som chcela predstaviť pozorovaný objekt. Je to fenka nemeckého špica, ktorému som dala meno Siska. Má čiernu farbu, je vysoká 31 cm v kohútiku, váži 9 kg, má 7 rokov. V jej správaní je možné pozorovať nedôverčivosť voči cudzím, v niektorých prípadoch až dotieravosť, či žiarlivosť. Veľký pozor si musí dávať ten, kto by pred jej zrakom hladkal iného psa, alebo iné zviera. Siska sa rada hlási o slovo. Ešte doteraz nie je z toho zachrípnutá, ale ako to dokázala, to netuším pretože odkedy ju mám nepamätám si, že by sa niekedy zdráhala dať o sebe vedieť hlasným štekotom, najmä keď ideme na prechádzku. Myslím si, že niekedy by sme ju mohli využívať, ako poplašné zariadenie.

Charakteristika nemeckého špica

Nemecký špic sa vyskytuje v štyroch veľkostiach : malý, veľký, stredný, trpasličí (aprikot). Veľký a trpasličí špic boli vždy spoločenskými psami, tým bežnejší – stredný sa choval ako úžitkový a pracovný pes na statkoch. Dospelý jedinec veľkého špica by mal priemerne merať 29 – 36 cm a vážiť 17,5 – 18,5 kg, stredný špic by mal priemerne merať 23 – 28 cm a vážiť 8 – 10 kg. V posledných rokoch obľuba tohto plemena poklesla. Tento pokles popularity nie je taký prekvapujúci. Špice si vyžadujú väčšiu pozornosť ako ostatné plemená – najmä však pravidelnú starostlivosť o srst', aby sa predišlo jej schlpeniu. Mnohé špice sa neradi česú a niektoré prevažne samce neznášajú prítomnosť cudzích psov alebo neznámych ľudí, táto skutočnosť vychádza z ich nedôverčivosti. Nemecký špic na rozdiel od strážnych psov ako doberman alebo nemecký ovčiak sa ťažko cvičí poslušnosti. Napriek tomu ušľachtilé a sebavedomé špice bývajú na výstavách vždy vysoko hodnotené pre svoje charakterové vlastnosti a elegantný, sebavedomý vzhľad.

História plemena

Nemecký špic je pravdepodobne potomkom pastierskych špicových plemien a maltézskeho pinča, ktoré prišli do Európy spolu s vikingskými dobyvateľmi. V nemeckej literatúre sa špice spomínajú už v roku 1450. Tri druhy špicov sú si navzájom podobné stavbou tela, odlišujú sa len veľkosťou a farbou. Veľké špice sú biele, hnedé alebo čierne, kým menšie sa vyskytujú v širšej škále farieb. Hoci počet týchto plemien v ich domovine klesá, toto plemeno sa rozšírilo do väčšiny európskych krajín.

Skutočný pôvod špicov je nejasný. Neboli nájdené nijaké archeologické dôkazy, ktoré by svedčili o prechodných stupňoch medzi plemenami špicov s krátkymi ušami a vykrúteným chvostom. V strednej a severnej Európe sú už v neolite najrozšírenejšie nálezy psov podobných špicom. Špic mohol byť výsledkom

domestifikácie v severských podmienkach ako aj krížencom polárnych vlkov. Jedno je však isté – špicom už viac ako 500 rokov koluje v žilách vlčia krv.

Nijaká skupina psov neovplyvnila viac vzťah človeka a psa ako práve plemená špicov, ktoré sa vyšľachtili v škandinávskych krajinách a v Rusku, Kanade a na Aljaške. Špice a ľudia čo tieto drsné končiny obývajú, sú od seba závislé. Ľudia žijúci na brehoch arktických morí, v tundre a na polárnych ostrovoch by bez pomoci týchto všestranných psov neprežili.

Anatómia nemeckého špica

Anatómia špicov je dobre prispôsobená drsným podmienkam. Izolujúca srst' je voči vode odolná, podsada je rovnako hustá, dokonca ešte hustejšia ako krycia srst'. Malé uši znižujú tepelné straty, čím znižujú riziko omrznutia. Hustá srst' vyrastajúca medzi prstami poskytuje ochranu pred ostrým mrazom a ľadom. Stavbou tela pripomína severského vlka, prírodné sfarbenie a papuľa klinovitého tvaru skrývajú v sebe akúsi pôvabnú príťažlivosť. Na začiatku sa šľachtenie špicov – elegantných a temperamentných psov uberalo smerom k vytvoreniu trojúčelového plemena, ktoré by sa dalo využiť ako poľovné, pastierske a záprahové.

Kŕmenie a výživa

Aj keď Sisa má možnosť výberu správa sa ako mäsožravec a uprednostňuje mäso. Na rozdiel od mačiek, ktoré obľubujú mäsitú potravu, psy sú ochotné konzumovať zeleninu, ovocie a väčšinu ľudskej stravy. U mojej Sisi to však tak nieje. Pravdepodobne to bude aj moja príčina, že je taká priberčivá asi ju príliš rozmaznávam. Kŕmenie psa konzervovanými potravinami mu poskytuje dostatok proteínov, vitamínov a minerálov vo vyváženej miere. Pri kŕmení suchou konzervovanou stravou nezabúdame na dostatok čerstvej vody.

Mojej Sise pripravujem bohatý jedálny lístok:

1. Zmiešané jedlo z nášho stola je vynikajúce pre jeho vysokú kalorickú hodnotu, ale vyžaduje pestrosť stravy – teda poznať psie potreby.
2. Kurča je ľahko stráviteľné ale má málo kalórií. samotné mäso nie je vyváženou stravou.
3. Ryža je ľahko stráviteľná a je zdrojom vitamínov. Najmä hnedá ryža poskytuje naviac vlákninu, ktorá napomáha tráveniu.
4. Suchú granulovanú stravu nemá príliš rada a ak ju neodmietne, tak musí byť veľmi hladná.
5. Sladkosti a maškrtky ponúknem len ako odmenu za dobrý výkon.
6. Čerstvá voda je potrebná najmä v horúcich dňoch.

Sisa neznáša pokiaľ ju niekto vyrušuje a tak rada žerie práve v noci. Pri vychádzkach musím dávať pozor, aby nezožrala napr. otravu pre myši a pod.

Kúpanie a hygiena

Hygiena každého zvieratka je veľmi dôležitá, nielen pre jeho vzhľad, ale aj pre jeho celkový dobrý zdravotný stav. Dlhá krycia srst' s hustou podsadou potrebuje jemné, ale intenzívne a časté *kefovanie*. Ak sa pes zašpiní napr. olejovými alebo zapáchajúcimi látkami, treba ho kúpať niekoľkokrát. Je známe, že nemecké špice sa neradi *češú*, ale to nie je našťastie v prípade Sisi. Keď ju češem príjemne ju to škrabká. Na *kúpanie* používam rôznorodé šampóny napr. aj proti parazitom. Pri kúpaní dbám na to, aby sa jej voda nedostala do uší, očí a papuľky. Na kúpanie používam len vlažnú vodu, aby som predišla teplotnému šoku. Je veľmi dôležité zmyť všetok šampón, aby sa zabránilo podráždeniu kože, čo sa prejaví jej sčervenaním.

Dlhé pazúriky na labkách *strihám* špeciálnymi nožnicami. Vyžaduje to aj isté skúsenosti, kto ich nemá je vhodnejšie túto úlohu zveriť zverolekárovi.

Môj pes má dlhú srst' a tú je treba česať. Pes plzne asi dvakrát do roka, a preto ak nechceme mať byt plný chlupov a srsti, je potrebné ho každý deň *prečesávať*. Sisa je panelákový pes – plzne v zime a v lete srst' priberá.

Vychádzky

So Sisou je rovnako potrebné chodiť na prechádzky ako s každým iným psom. Chodím s ním už ráno, predtým ako idem do školy. V prípade, že rodičia ostanú doma tak aj doobeda, inak poobede, keď prídem zo školy a niekedy aj v noci. Toto si Sisa vyžaduje vyskočí na posteľ a olizovaním rúk aby sme sa zobudili. Pri našich prechádzkach sa často stretne aj s inými psami. Na to reaguje Sisa rôzne, podľa toho či sa s tým psom pozná, alebo nie. Musím dávať pozor na cudzie agresívne psy a ak sa pustia do bitky, tak sa ich snažím od seba oddeliť. Pri prechádzkach na sídlisku doporučujem vodiť psy na vodítku a s náhubkom.

Lov na myši

Myslím si, že mi nikto neuverí, ale moja Sisa naozaj loví myši. Vždy som si myslela, že to hrabanie v zemi je len hra. Ale nie je to tak. Stačí, aby sa pousilovala. Keď vyhrabe myš vyzerá to akoby ju chcela zožrať, ale nie je to tak. Myš po tejto hre však len zriedkavo prežije túto naháňačku a Sisa ju unaví k smrti hraním.

Cestovanie

Niektoré psy počas cesty autom vynikajúco relaxujú, iné trpia nevoľnosťou. Siska spočiatku trpela nevoľnosťou, ale už si zvykla. Usadí sa na zadnom sedadle. Niekedy si vystrčí ňufáčik z okna. Pri dlhej ceste idem s ňou na vzduch a dá sa jej napiť vody. Keď je teplo nikdy ju nenechávam v aute samú, ani ak je auto v tieni. Psy majú len veľmi slabú tepelnú reguláciu, pretože im chýbajú potné žľazy. Pri

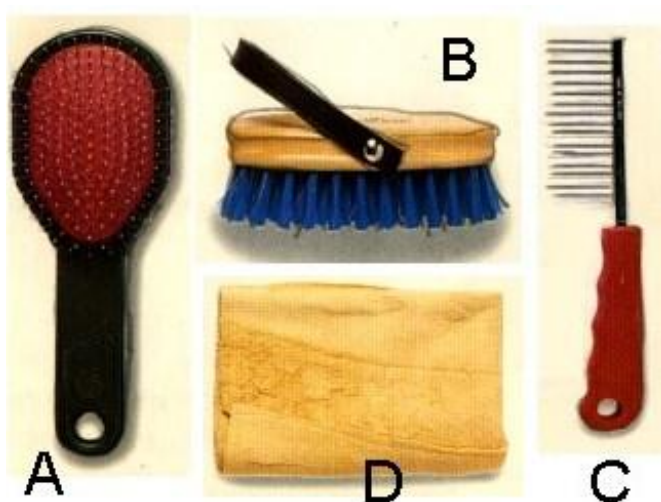
cestách do zahraničia je potrebná lekárska prehliadka a vybaviť doklady potvrdzujúce jeho dobrý zdravotný stav bez infekčných a parazitárnych ochorení. Pri cestovaní autobusom musí mať pes náhubok.

Zdravie psa

Pes trpí rôznymi parazitmi, ktoré v jeho hustej srsti našli vhodný domov. Ak sa jeho hygiena zanedbá, už parazitmi trpí aj celý byt. Parazity sú všade na kobercoch, v sedačkách, v poduškách, v perinách... Sú to nepríjemní spoločníci spôsobujúci rôzne alergie. Po prechádzkach lesom a lúkami Sisu vždy dôkladne prehliadnem, aby som zistila či nemá kliešť'a alebo iného parazita v kožuchu.

Medzi parazity hostujúce v kožuchu psa patria *blchy*, *kliešte*, v ušiach a na pokožke *svrabovec kožný*. V črevách sú to rôzne pásomnice a *hlísty*, či *svalovce – srdcové červy*. Do tela sa dostávajú väčšinou z tepelne nespracovaného mäsa, neumytej zeleniny. Takto postihnuté zviera stráca hmotnosť, je malátne bez záujmu o život, má smutný pohľad, kňučí. Raz do roka chodím na preventívnu prehliadku k zverolekárovi. Preventívne očkovania ju chránia pred *besnotou*, *psinkou*, *parvovirózou*, *leptosporiózou*. Očkovanie proti besnote sa označí v preukaze osobitne. Sisu preventívne odčervujem 4 – krát do roka.

Základné hygienické pomôcky

PRÍLOHA

Rôzne druhy potravy

Ďalšie pomôcky

hračky

vodítka

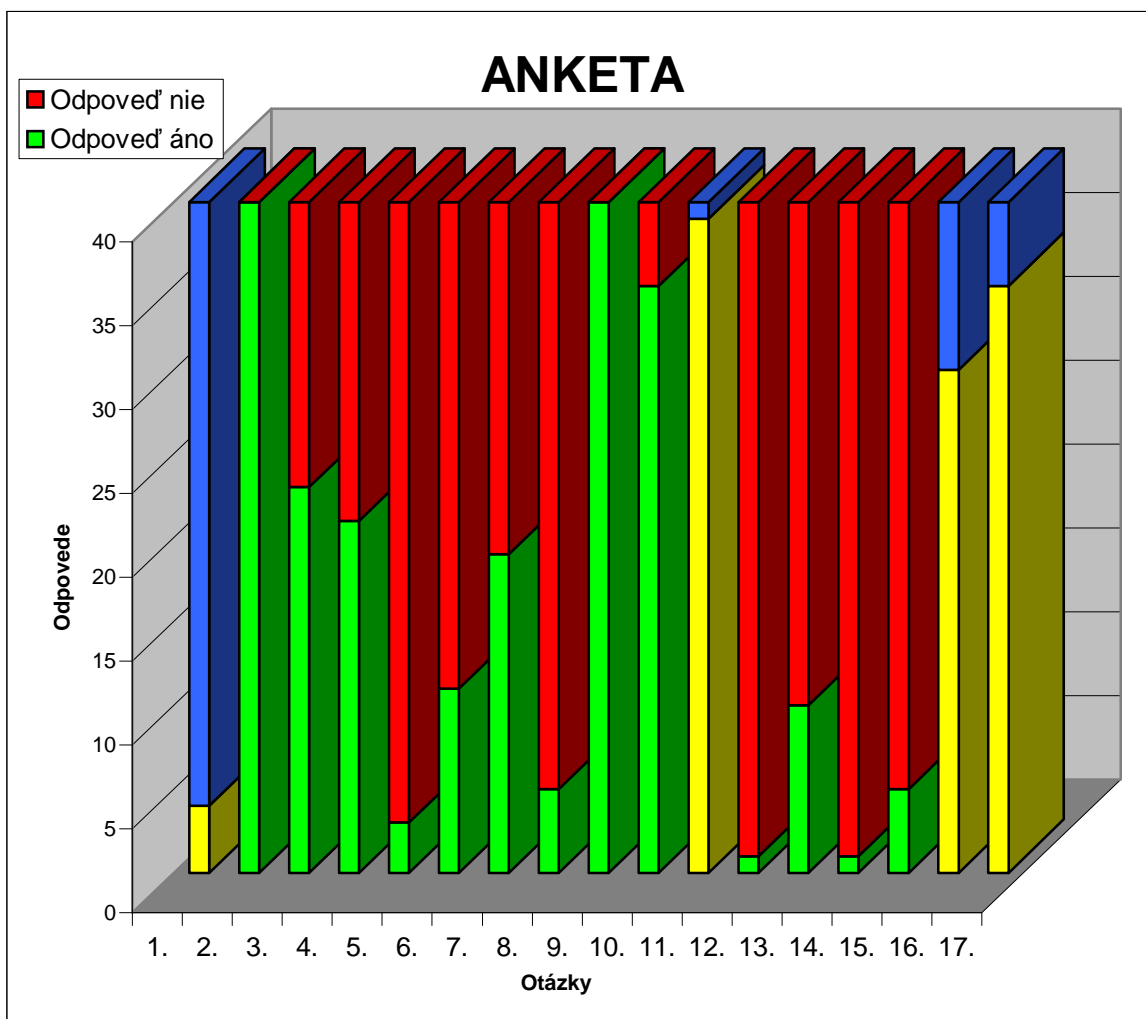

ciaška (identifikačný znak)

ANKETA

Som žiačka 8. ročníka na Základnej škole Pionierska 2, Brezno. Zaujímam sa o prírodu a preto, som sa rozhodla zúčastniť biologickej olympiády. Doma chovám štvornohého priateľa – psa, o ktorom píšem prácu. Vážení spoluobčania, touto cestou Vás prosím o seriózne vyplnenie anketového lístka, ktorý mi pomôže zistiť vplyv chovania psa na spoločnosť. Správnu odpoveď zakrúžkujte. Táto anketa je anonymná a údaje uvedené v nej nebudú zneužitú.

1. Bývate v bytovke alebo v rodinnom dome? **B/RD**
Pre bytovku označte B, pre rodinný dom RD.
2. Chováte doma domáce zvieratko? **áno/nie**
3. Dovolili by ste svojím deťom chovať doma zviera? **áno/nie/neviem**
4. Pes je verným spoločníkom človeka. Myslíte si, že chovanie psa môže pozitívne ovplyvniť vzťah detí k prírode? **áno/nie/neviem**
5. Niektoré plemená psov sa využívajú aj na stráženie malých detí. Zverili by ste im strážiť svoje dieťa? **áno/nie/neviem**
6. Narúša Váš pes (hlasným štekotom) nočný klud? **áno/nie/neviem**
7. Aký je Váš vzťah k susedovi, ktorý doma chová psa?
dobrá/je mi to jedno/nenávidím ho preto
8. Je pre Vás finančne náročné chovanie psa? **áno/nie/neviem**
9. Cvičíte svojho psa jednoduchým príkazom? **áno/nie**
10. Poslúcha Váš pes jednoduchým príkazom? **áno/nie**
11. Navštevujete pravidelne veterinára? **áno/nie/niekedy**
12. Ako často sa venujete hygiene Vášho psa?
13. Vodíte psa na prechádzku na vodítku? **áno/nie/niekedy**
14. Má Váš pes na vychádzkach náhubok? **áno/nie/niekedy**
15. Často cestujete so svojím psom dopravným prostriedkom? **áno/nie/niekedy**
16. Čo spravíte so svojím psom, keď idete na dovolenku?
17. Ako sa správa Váš pes na cestách?

Otázka č.	Odpoveď áno	Odpoveď nie	Odpoveď neviem
1.	dom- 4	bytovka- 36	-
2.	40	0	-
3.	23	17	0
4.	21	19	0
5.	3	37	0
6.	11	29	0
7.	19	21	0
8.	5	35	0
9.	40	0	-
10.	35	5	-
11.	39	1	0
12.	denne-1	týždenne-39	0
13.	10	30	0
14.	1	39	0
15.	5	35	0
16.	príbuzní-30	susedia-10	0
17.	bežne- 35	spí- 5	0

ZÁVER

V závere by som chcela zhodnotiť výsledky mojej ankety. Väčšina opýtaných ľudí by dovolila chovať svojim deťom domáce zvieratko. Pritom však záleží predovšetkým na jeho veľkosti, náročnosti na potravu a dnes i financií. Dôležité je aj to, ako poslúcha jednoduché príkazy a aké je čistotné. Väčšinou sú obľúbené škrečky, morčatá, psy a mačky.

Podľa výsledkov ankety chovanie domácich zvierat môže pozitívne ovplyvniť vzťah dieťaťa k živočíchom a k celej prírode. U dieťaťa a domáceho zvieratka vzniká vzťah založený na láske a dôvere. Deti sa často zdôverujú so svojimi radosťami i starosťami svojim zvieratkám, pretože ich dokážu vždy počúvať.

Dôverčivosť ľudí k plemenám psom, ktoré možno využívať na stráženie malých detí je u nás veľmi malá. Podobne aj vzťah k susedom, ktorí chovajú psa možno hodnotiť ako záporný, pretože šteká niektoré sú veľké a ľudia sa ich tak boja.

Pre väčšinu opýtaných chovanie psa nie je finančne náročné. Každoročná prehliadka u veterinára nie je až taká drahá a používanie potravy ako zbytky z kuchyne to tiež zlacňuje.

Z opýtaných, všetci majitelia psov sa venujú ich výchove – cvičeniu. Pričom len málo z nich sa stretne pri výchove z neúspechom.

Zdravie svojho psa považujú všetci za veľmi dôležité a preto pravidelne navštevujú veterinára takmer všetci. Podobne aj hygiena je dôležitá. Väčšina z nich sa jej venuje 1x týždenne.

Pri vychádzkach väčšina opýtaných svojich miláčikov nevodí na vodítku a len malá časť vodítko používa, pretože ich pes neposlúcha. A podobne aj dopadla aj otázka o používaní náhubka.

Ľudia cestujú so psom autobusom, či vlakom len málo, väčšina z nich ho pri cestách zverí príbuzným a ak cestujú autom pes sa správa pokojne – sedí alebo spí.

V závere môjho pozorovania by som chcela odporučiť tým, ktorí by si chceli zadovážiť plemeno nemeckého špica, aby ho vychovávali s láskou, ale zároveň mu dali na pocitíť „kto je tu pánom“. Želám im veľa šťastia a pevné nervy. A na záver: Kto si myslí, že pes je iba na hranie a potom sa odloží, tomu by som odporúčala, aby si psa radšej nekupoval.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- [1] FOGLE, B.: Encyklopédia psov. 2. vydanie. Fortuna Print. Bratislava, 1997.
- [2] SMIDOVÁ, O: Chovateľská stanica mačiek. Pes a mačka. 2002, č.1, s.21.
- [3] RÜDIGER HERRSCHER - BERNHARD GRÖBBE: Aké zvieratko do našej rodiny. 1. vydanie. Bratislava. Mladé letá, 1994.

